

EAPC - Gestió de la informació: transparència i protecció de dades

Els límits al dret de supressió de les dades dels difunts per part dels familiars o hereus. El cas de la condemna a mort del poeta Miguel Hernández

13-09-2024

El Tribunal Suprem ha confirmat recentment ([Sentència 1401/2024](#)) que el secretari judicial del jutjat que va instruir la causa en què es va condemnar a mort el poeta Miguel Hernández no té dret a l'oblit.

La Sentència ha posat fi, d'aquesta manera, a la controvèrsia que va començar l'any 2019, quan el fill del secretari judicial que va participar en el judici sumaríssim contra el poeta va demanar a la Universitat d'Alacant que suprimís dels seus arxius digitals les dades del seu pare difunt, a fi que no se'l pogués vincular amb la condemna. En un primer moment, la Universitat va estimar el dret de supressió exercit, cosa que va provocar enrenou tant a les xarxes socials com en l'àmbit acadèmic i, com sol succeir, va impulsar l'efecte Streisand, de manera que es va donar més rellevància pública a les dades que es pretenien ocultar. La Universitat, finalment, va rectificar i va restituir la informació que havia eliminat dels seus servidors, per la qual cosa l'interessat va sol·licitar la tutela de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades (AEPD), entitat competent en aquest cas. Després del [rebuig de l'AEPD](#) al fet que Google hagués de retirar del seu motor de cerca els enllaços que feien referència a aquesta persona, el seu fill va iniciar un itinerari judicial que ha conclòs amb la Sentència esmentada.

Com calia esperar, aquesta Sentència confirma el sentit de les anteriors, totes contràries a les pretensions de la part actora. Tanmateix, el seu contingut és interessant no només pel cas mediàtic que tracta, sinó perquè clarifica alguns aspectes controvertits relatius al dret de supressió de les dades de les persones difuntes i sobre la rellevància que poden tenir les inexactituds, alhora que crea doctrina jurisprudencial respecte de la necessitat de ponderar el dret a la protecció de dades dels difunts amb els altres drets i llibertats en conflicte.

Prèviament, cal posar de manifest que en aquest plet la controvèrsia se centrava a perfilar la jurisprudència que ja va establir la [Sentència del Tribunal Suprem 12/2019](#), d'11 de gener, i interpretar l'article 3.1 de la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals (LOPDPGDD). En síntesi, es pretenia determinar si la legitimació dels

familiars o hereus del difunt per exercir el dret de supressió de les dades personals d'aquest altera la ponderació dels altres interessos en joc, tot això en relació amb els drets constitucionals i la jurisprudència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea (TJUE).

Fet aquest aclariment i seguint el relat de la Sentència, les conclusions a què arriba el Tribunal Suprem es poden resumir en els apartats següents:

Respecte de la protecció de dades de les persones difuntes

Primerament, cal esmentar que a l'Estat espanyol es regula el dret d'accés, rectificació o supressió de les dades de les persones difuntes, de manera que es reconeix la legitimació per a l'exercici d'aquests drets als seus familiars i hereus. A aquesta conclusió s'arriba a partir del considerant 27 del RGPD en relació amb l'article 3 de la LOPDPGDD.

Dit això, el Tribunal Suprem especifica que el règim de protecció que la Llei concedeix a aquests drets a través de l'article 3 de la LOPDPGDD no és diferent del règim general establert per a les persones vives. Certament, l'article 15 de la LOPDPGDD remet a l'article 17 del RGPD, per la qual cosa el Tribunal Suprem considera que "per la via d'aquesta remissió, l'abast i els límits del dret de supressió de les persones difuntes a Espanya es regula per les mateixes disposicions que el Reglament de la Unió Europea estableix per a les persones vives".

Això implica, per tant, que s'ha d'admetre la supressió de les dades de les persones difuntes quan escaigui, és a dir, quan les dades no siguin necessàries en relació amb la finalitat del tractament, quan les dades s'hagin tractat il·lícitament o quan la supressió respongui al compliment d'una obligació legal. Tot això amb el benentès que cal ponderar també els interessos en conflicte, com poden ser la llibertat d'expressió i informació, el compliment d'una obligació legal, el tractament de dades amb la finalitat d'arxiu o de recerca científica o històrica, entre d'altres.

En conclusió, el Tribunal Suprem evidencia que el dret de supressió en relació amb les dades dels difunts, en essència, rep el mateix tractament que el relatiu als vius i se li apliquen els mateixos límits, per la qual cosa no es pot eludir la ponderació dels interessos en conflicte que es presentin.

En el cas particular que es jutja, la Sala, un cop sospesats els drets en conflicte, ha prioritzat el dret a la llibertat d'informació, expressió i recerca històrica enfront del dret a l'oblit que reclamava el fill del difunt.

Respecte de la supressió de les dades parcialment inexactes

El reclamant demanava la supressió a Google de les notícies que relacionaven la mort del poeta amb el seu pare, entre altres raons, perquè aquestes contenien determinades inexactituds.

Segons el que estableix la doctrina jurisprudencial, sobre la base de l'article 15, en relació amb l'article 4 i l'article 93 de la LOPDPGDD, el dret a l'oblit digital permet demanar la supressió de les dades inexactes que proporcioni un motor de cerca a Internet a partir de la introducció del nom de la persona afectada.

Tanmateix, la Sala considera que aquest dret no és absolut, sinó que també s'ha de ponderar, a banda dels altres drets fonamentals que resultin afectats, l'abast i la transcendència de la inexactitud en relació amb el conjunt de la informació que se sol·licita de suprimir. Així, la dada inexacta l'ha de provar qui l'al·lega i, en vista de les proves presentades, ha de ser manifesta. A més, cal que es tracti d'una dada substancial respecte del conjunt de la notícia, és a dir, ha de ser rellevant, no un simple apunt accessori que no desvirtua el conjunt de la informació.

En el cas enjudiciat, la informació sobre el difunt s'emmarca clarament en una recerca històrica o científica. Per això, el Tribunal Suprem atorga a les informacions controvertides un interès públic inqüestionable, ja que tracten sobre la intervenció del pare del recurrent en la causa penal en què es va condemnar a mort Miguel Hernández. D'altra banda, considera que les inexactituds que al·lega el recurrent només són errades circumstancials que no desvirtuen l'essència de la informació (a tall d'exemple, algunes d'aquestes dades inexactes que la Sala va considerar irrelevantes feien referència a si el difunt era llicenciat en Dret o no, l'any 1940, o si havia aprovat unes oposicions).

Doctrina jurisprudencial establerta a partir de les qüestions plantejades

Finalment, a partir dels raonaments que conté la Sentència, el Tribunal Suprem estableix la doctrina jurisprudencial següent:

D'una banda, confirma el fet que l'ordenament jurídic espanyol reconeix el dret de supressió de les dades d'una persona difunta. A més, especifica que la singularitat que suposa el fet que la persona a la qual fan referència les dades hagi mort no "suprimeix la necessitat de ponderar la protecció de dades del difunt amb els altres drets i llibertats en conflicte". És a dir, el dret de supressió que exerceixin els familiars o hereus d'una persona difunta rebrà el mateix tractament i tindrà els mateixos límits que l'exercit per una persona viva pel que fa a la necessitat de ponderació dels interessos en conflicte. Dit d'una altra manera, no opera la supressió automàtica de les dades d'un difunt, sinó que s'han d'examinar, també, els altres drets en conflicte.

D'altra banda, respecte de la inexactitud parcial de la informació que afecta una persona difunta, quan aquesta forma part d'una recerca històrica o científica, cal ponderar, a més dels drets en conflicte esmentats, la rellevància de la inexactitud respecte del conjunt de la informació publicada.

Alexandra Cuadrat Capdevila

Inspectora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades